

Oversikt over mål og strategiar i Klimaplan for Hordaland 2014 – 2030

Visjon.....	2
Hovudmål	2
Klimagassutslepp.....	2
Energi	2
Tilpassing til klimaendringar	2
Strategiar for samarbeid	2
Strategi A: Samarbeid mellom politiske nivå	2
Strategi B: Samarbeid mellom offentleg, privat og forskning og utvikling.....	2
Energiproduksjon og -distribusjon	3
Mål	3
Strategiar.....	3
Strategi A: Energieffektivisering skal vere førstevalet	3
Strategi B: Vere ein føregangsregion i produksjon og lagring av fornybar energi	3
Strategi C: Utvikle påliteleg distribusjonsnett for energi	3
Bygningar	4
Mål	4
Strategiar.....	4
Strategi A: Meir effektiv energibruk.....	4
Strategi B: Energikonvertering	4
Strategi C: Meir miljø- og klimavenleg materialbruk	4
Strategi D: Auka kompetanse og rådgjeving	4
Arealbruk og transport.....	5
Mål	5
Strategiar.....	5
Strategi A: Klimavenleg utbyggingsmønster	5
Retningslinjer for planlegging	5
Strategi B: Meir sykkel, gange og kollektivtransport.....	5
Strategi C: Avgrense biltrafikken	6
Strategi D: Overgang til transportmidlar med lågare eller null utslepp	6
Liste over relaterte tiltak.....	6
Næring og teknologi.....	7
Mål	7
Strategiar.....	7
Strategi A: Klimafokus i Regional næringsplan for Hordaland sine tre strategiar:.....	7
Strategi B: Miljøsertifisering og miljøstyring i offentlege og private verksemder.....	7
Strategi C: Berekraftig bruk av ressursane	7
Tilpassing til klimaendringar	8
Mål	8
Strategiar.....	8
Strategi A: Heilskapleg og langsiktig samfunnsplanlegging.....	8
Strategi B: Kunnskapsutvikling	8
Strategi C: Betre handtering av overvatn.....	8
Strategi D: Samarbeid om tilpassing til endra klima	8
Retningslinjer for tilpassing til klimaendringar	8

Visjon

Hordaland på veg mot lågutsleppssamfunnet.

HOVUDMÅL

KLIMAGASSUTSLEPP

Utslepp av klimagassar i Hordaland skal reduserast med 22 % innan 2020 i høve til 1991 og 40 % innan 2030 i høve til 1991. Det vil seie ein årleg reduksjon på 3,9 % fram til 2020, og deretter ein årleg reduksjon på 2,6 % fram til 2030.

ENERGI

Energibruken i Hordaland skal effektiviserast med 20 % innan 2020 og 30 % innan 2030 i høve til 2007. Det vil seie ein årleg reduksjon på 2,2 % fram til 2020, og deretter ein årleg reduksjon på 1,3 % fram til 2030. Energibehovet til alle føremål skal i størst mogleg grad dekkjast av fornybare energikjelder utan tap av naturmangfald.

TILPASSING TIL KLIMAENDRINGAR

Tilpassing til klimaendringar skal baserast på føre-var-prinsippet, stadig meir presise grunnlagsdata og kunnskap om lokale tilhøve.

STRATEGIAR FOR SAMARBEID

STRATEGI A: SAMARBEID MELLOM POLITISKE NIVÅ

1. Klimaråd Hordaland – Pådriv for klimafokus nasjonalt og lokalt.
2. Klimanettverk Hordaland Samarbeid mellom kommunar om å løyse praktiske utfordringar.

STRATEGI B: SAMARBEID MELLOM OFFENTLEG, PRIVAT OG FORSKING OG UTVIKLING

3. Fylkespolitikere som klimaambassadører i styrer og råd.
4. Klimapartner Hordaland – Forpliktande samarbeid mellom private og offentlege verksemder for å få ned klimagassutsleppa.
5. Klimaservice Hordaland – Nedskalering av klimadata for bruk i kommunal klimatilpassing.

Energiproduksjon og -distribusjon

MÅL

Hordaland skal produsere og distribuere energi for å auke andelen og mangfaldet av fornybar energi.

STRATEGIAR

STRATEGI A: ENERGIEFFEKTIVISERING SKAL VERE FØRSTEVÅLET

1. Energieffektivisering i bygningar (stasjonære føremål), i næringsliv (prosessføremål) og i transport (mobile føremål).

STRATEGI B: VERE EIN FØREGANGSREGION I PRODUKSJON OG LAGRING AV FORNYBAR ENERGI

2. Fossil energi skal produserast med lågast moglege klimagassutslepp og i aukande grad erstattast med fornybar energiproduksjon.
3. Utvikle og ta i bruk nye former og teknologiar for energiproduksjon og lagring av energi. Kompetanse, forskning og utdanning på energifeltet skal styrkjast. Verkemidlar må sikre utvikling, produksjon og tilgang til marknad/ sluttbrukar. Arbeide for betre vilkår for ny fornybar energi, som solenergi, offshore vindkraft, geotermi og bølge/tidevasskraft.
4. Energiproduksjonen må skje med minst moglege arealkonfliktar, og med omsyn til naturmangfald, friluftslivområde og store landskapsverdiar i fylket. Jf. Fylkesdelplan for små vasskraftverk.
5. Effektivisere og modernisere eksisterande vasskraftverk, t. d. via lite konfliktfylte O/U-prosjekt.
6. Prioritere fornybar energiproduksjon kor lagring av energien er mogleg utan tap av naturmangfald.
7. Byggje ut nær- og fjernvarmenett med grunnlast frå tilgjengelege fornybare energikjelder, avfall eller spillvarme for å sanere oljefyringsanlegg og auke bruk av vassboren varme. Ulike fossilfrie energikjelder bør testast ut som spisslast og reservekapasitet.

STRATEGI C: UTVIKLE PÅLITELEG DISTRIBUSJONSNETT FOR ENERGI

8. Utvikle distribusjonsnettet slik at fornybar energi i størst mogleg grad kan erstatte fossil energi.
9. Kraftnettet skal ha kapasitet og drift som sikrar høg leveringstryggleik av elektrisitet. Energioverføringa må skje med minst mogleg energitap. Effektoppane i straumnettet må kunne dempast på etterspurnadssida.
10. Lokal bruk av energiressursane hindrar unødig energitap gjennom distribusjon og lagring. Kraft- og varmenett må vere ope for levering av småskala produksjon av kraft og varme der dette kan gje betre utnytting av ressursane.
11. Kraftnettet skal byggjast med minst moglege arealkonfliktar. Ein skal ta omsyn til naturmangfald, friluftsområde og store landskapsverdiar i fylket, jf. Fylkesdelplan for små vasskraftverk.
12. Kraftnett med lågare spenningsnivå skal kablast når det er naudsynt på grunn av busetnad, naturmangfald, friluftslivområde og store landskapsverdiar.
13. Komplette infrastruktur for elektrifisering av transport skal byggjast ut i heile fylket innan 2020.

Bygningar

MÅL

Energibruken i bygningsmassen i Hordaland skal reduserast med 20 % innan 2020 i høve til energibruken i 2007, og 25 % i 2030.

Utslepp av klimagassar frå byggsektoren i Hordaland skal reduserast ved konvertering til alternative fornybare energikjelder og klima- og miljøvenleg materialbruk.

STRATEGIAR

STRATEGI A: MEIR EFFEKTIV ENERGIBRUK

1. Bygge og rehabilitere til energismarte og miljøvenlege bygg.
2. Fylkeskommunale bygg skal vere førebilete på miljø- og klimavenleg bygging og rehabilitering.

STRATEGI B: ENERGIKONVERTERING

3. Avvikle oljefyr og etablere alternative fornybare energikjelder.
4. Bruke meir bioenergi i nær- og fjernvarmeanlegg.
5. Hordaland fylkeskommune skal gå føre som eit godt døme og energikonvertere eigne bygg.

STRATEGI C: MEIR MILJØ- OG KLIMAVENLEG MATERIALBRUK

6. Bruke meir og utvikle miljø- og klimavenlege materialar, produkt og tekniske løysingar med låge klimagassutslepp.
7. Spesifisere miljø- og klimavenleg materialbruk i fylkeskommunens eigne prosjekt og bruke livssyklusvurderingar.

STRATEGI D: AUKA KOMPETANSE OG RÅDGJEVING

8. Utvikle eit solid, komplett og operativt kompetansemiljø på energi- og klimavenlege bygg, og samarbeide med FoU-miljø som CMR lokalt og Sintef og NTNU nasjonalt.
9. Gi råd om energieffektive løysingar til huseigarar, entreprenørar og kommunar.
10. Samarbeide om erfaringsutveksling og opplæring og utvikle samarbeidsfora i heile fylket.

Arealbruk og transport

MÅL

Hordaland skal ha eit berekraftig utbyggingsmønster som reduserer transportbehovet, stimulerer til kortare og meir miljøvenlege reiser, og unngår nedbygging av verdifulle areal.

Klimagassutslepp frå vegtrafikk i Hordaland skal reduserast med 20 % innan 2020 og 30% innan 2030 i høve til 1991. Samla klimagassutslepp frå mobile kjelder skal i 2030 vere 30 % lågare enn i 1991, dette gjeld også for Hordaland fylkeskommune.

STRATEGIAR

STRATEGI A: KLIMAVENLEG UTBYGGINGSMØNSTER

1. Senter- og knutepunktstrukturen skal bygge opp om eit meir konsentrert utbyggingsmønster.
2. Hordaland fylkeskommune skal ta ei aktiv rolle som regional planstyresmakt.
3. Samordna areal- og transportplanlegging lokalt og regionalt.

RETNINGSLINER FOR PLANLEGGING

1. Kommuneplanen skal fastsetje senterstruktur i samsvar med regional plan.
2. Bustadområde, arbeidsplassintensive næringsområde, skule og barnehage bør lokalisert nær kvarandre og i tilknytning til kollektivnettet.
3. I Bergensområdet skal bustadområde og arbeidsplassintensive næringsområde lokalisert i tilknytning til kollektivnettet.
4. Fortetting skal vektleggjast framfor nye spreidde bustadareal. Ledig kapasitet i eksisterande byggjeområde skal vurderast opp mot behovet for nye bustader. Fortetting og utbygging må skje med kvalitet og utan nedbygging av verdifulle areal.
5. Jordressursar er karbonlager og skal takast vare på, med lågast moglege utslepp av klimagassar.
6. Kommunal planlegging skal sikre areal for samanhengande sykkelveggar mellom målpunkt som skule, senter og bustadområde.
7. I sentrumsområde skal det leggjast til rette for attraktive gangaksar mellom viktige målpunkt.
8. I Bergensområdet skal grøntstruktur og friluftsområde vera tilrettelagt med gang- og sykkelveggar.
9. Kommunal planlegging skal leggje til rette for fornybar lokal energibruk.

Retningslinene skal leggast til grunn for regional og kommunal planlegging. Framlegg til planar i strid med retningslinene gjev grunnlag for motsegn frå regional planmynde (sjå faktaboks om regionale planføresegner i kapittel 1).

STRATEGI B: MEIR SYKKEL, GANGE OG KOLLEKTIVTRANSPORT

4. Delen av reiser med kollektivtrafikk i Bergensområdet skal vere 18 % av alle reiser i 2030.
5. Delen av reiser til fots i Bergensområdet skal vere 21 % av alle reiser i 2030. I resten av fylket skal det aukast monaleg.
6. Delen av reiser med sykkel i Bergensområdet skal vere 10 % av alle reiser i 2030. I resten av fylket skal det aukast monaleg.

7. Legge til rette for sykklar inklusiv elsyklar. Vedlikehald av fortau og gangfelt skal ha høg prioritet.
8. På fylkeskommunale vegar skal ein skilja syklende frå biltrafikken og fotgjengarar og utvida nettet av kollektivfelt.

STRATEGI C: AVGRENSE BILTRAFIKKEN

9. Innføring av differensierte bompengar i og kring Bergen i høve:
 - o rushtid
 - o miljøutslepp
 - o tal passasjerar i bilen
10. Reduksjon i talet på offentlege og private langtids-parkeringsplassar i sentrale delar av Bergen.
11. Etablere innfartsparkering med sykkelparkering ved større kollektive trafikknutepunkt utanfor sentrale delar av Bergen.
12. Reiser utført som bilpassasjer skal auke og utgjere 10 % av alle reiser i Bergensområdet innan 2030.
13. Stimulere til auka samkøyring i heile fylket.
14. Stimulere til bildeling.

STRATEGI D: OVERGANG TIL TRANSPORTMIDLAR MED LÅGARE ELLER NULL UTSLEPP

15. Minst 20 % av alle lette køyretøy skal gå på ikkje-fossile drivstoff innan 2020, og 40 % i 2030.
16. Hordaland skal ha eit komplett nett av hurtigladestasjonar for elbilar i 2020 som gjer det praktisk å køyre elbil i heile fylket, berre med korte ladestopp.
17. Parkeringsanlegg ved alle bustadområde og næringsbygg skal ha normallading for elbilar.
18. Nye driftskøyretøy for offentleg bruk skal primært vere nullutsleppskøyretøy og sekundært vere hybridkøyretøy, med mindre det ikkje er laga slike køyretøy som kan dekke behovet.
19. Ved framtidige anbod på kollektivtrafikk, ferjer og snøggått i Hordaland skal fylkeskommunen krevje bruk av fornybar energi der det er mogleg.
20. Etablere samarbeid med drosjenæringa for å elektrifisere drosjetransporten.
21. Delar av fylket utan god kollektivdekning skal ha god tilrettelegging for låg- og nullutsleppsbilar.
22. Innan 2020 skal godstransport på sjø aukast med 20 %. Innan 2030 skal godstransport som går på bane doblast og godstransport på veg reduserast tilsvarande.
23. Innan 2020 skal minst 20 % av persontransport ut av fylket austover og sørover over frå fly til buss og bane.
24. Innan 2020 skal landstraum vere eit tilbod ved kai i Bergen sentrum.
25. Flytransport skal i størst mogleg grad skje med fornybar energi.
26. Sjøfartsnæringa i Hordaland skal ta i bruk den mest klimavennlege sjøfartsteknologien, og skal innan 2020 vere den mest berekraftige sjøtransporten i verda.

LISTE OVER RELATERTE TILTAK

- | |
|---|
| <ul style="list-style-type: none">• Innan 2020 etablera landstraumstilkopling som tilbod for offshore fartøy og cruiseskip ved kai i Bergen sentrum.• Innan 2025 etablera landstraumstilkopling for Hurtigruta.• Innføra differensierte hamneavgifter innan 2020.• Etablere fyllestasjon for biodrivstoff til fly på Flesland og rabatterte landingsavgift for fly som går på biodrivstoff.• Hydrogen som energikjelde skal testast ut på ferje og buss mellom Bergen og Oslo.• Utarbeida heilskapleg transportutgreiing for Hordaland der ein vurderer kva for energibærarar, lagringsmedium og energipåfyllingsmetode som er eigna for kva type geografisk område, køyretøy og bruk. |
|---|

Næring og teknologi

MÅL

Næringslivet i Hordaland skal ha lågast moglege utslepp av klimagassar og lågast mogleg energibruk per produsert eining. Forsking og innovasjon skal bidra til berekraftige løysingar på klimautfordringane.

STRATEGIAR

STRATEGI A: KLIMAFOKUS I REGIONAL NÆRINGSPLAN FOR HORDALAND SINE TRE STRATEGIAR:

1. Meir entreprenørskap og innovasjon.
2. Fleire med relevant kompetanse.
3. Velfungerande regionar og attraktive sentre.

STRATEGI B: MILJØSERTIFISERING OG MILJØSTYRING I OFFENTLEGE OG PRIVATE VERKSEMDER

4. Næringsorganisasjonane skal medverke til at medlemmane vert miljøsertifiserte.
5. Miljøsertifisering av alle offentlege verksemder innan 2020.
6. Aktivt fremme klima- og miljøomsyn gjennom offentlege innkjøp.
7. Hordaland fylkeskommune skal utvikle miljøstyringa og bruke varer og tenester med lågast mogleg miljøpåverknad.

STRATEGI C: BEREKRAFTIG BRUK AV RESSURSANE

8. Minimere restavfall og auke kjeldesortering og gjenbruk.
9. Leggje livssyklusvurderingar til grunn i utvikling av nye produkt.
10. Utnytte lokale naturgitte fortrinn og tilhøve.
11. Satse på berekraftig matproduksjon i Hordaland.

Tilpassing til klimaendringar

MÅL

Tilpassing til klimaendringane skal baserast på føre-vår-prinsippet, stadig meir presise grunnlagsdata og kunnskap om lokale tilhøve.

STRATEGIAR

STRATEGI A: HEILSKAPLEG OG LANGSIKTIG SAMFUNNSPLANLEGGING

1. Tilpassing til endra klima skal inngå i relevante regionale planar og i alle kommuneplanar.

STRATEGI B: KUNNSKAPSUTVIKLING

2. Utvikle Klimaservice i Hordaland til eit brukarstyrt FoU-prosjekt som kan auke kunnskapen i alle delar av fylket.
3. Bruke ny kunnskap som grunnlag for betre planar, prosjekt og utbygging i fylket.
4. Bruke ny kunnskap som grunnlag for tiltak mot flaum og skred og for betre arrondering av infrastruktur som vegar, bane, straum- og telenett.

STRATEGI C: BETRE HANDTERING AV OVERVATN

5. Nye utbyggingsområde skal i størst mogleg grad ha ei naturleg handtering av overvatn. Eksisterande naturareal skal nyttast til infiltrering.
6. Handtering av overvatn bør skje lokalt og desentralisert.
7. Metodar for å handtere overvatn i landbruket skal utviklast.

STRATEGI D: SAMARBEID OM TILPASSING TIL ENDRA KLIMA

8. Samarbeide om å utvikle felles planar og beste praksis for tilpassing til endra klima.

RETNINGSLINER FOR TILPASSING TIL KLIMAENDRINGAR

1. Klimaendringar må inngå som vurderingstema ved rullering av kommunal og regional planstrategi.
2. Tilpassing til klimaendringar må vurderast både i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
Kommunane skal analysere sårbarheita i kommunen og iverksette tiltak som bidreg til å gjere kommunen meir førebudd på framtidas klima.
3. Kommunen bør i størst mogleg grad unngå utbygging i aktsemdsområde for flaum og skred.
4. Planlegging av kystnære område må ta omsyn til havnivåstigning og stormflo.
5. Planlegging skal sikre handtering av overvatn, og dimensjonere avlaup m.m. for framtidig auke i nedbør.

Retningslinene skal leggest til grunn for regional og kommunal planlegging. Framlegg til planar i strid med retningslinene gjev grunnlag for motsegn frå regional planmynde (sjå faktaboks om regionale planføresegner i kapittel 1).